

آلتایله طوغری

(باشی ۱ نجی ییلك ۱۲ نجی سایسندە)

اوسقیدن حرکتمزك دوردنچی کونشك ایکنیدیلرینه طوغری بولجیلر سیسی یالاته طوغری یاقلاشمقده بولندیغمیزی سويله دیلر. بورلرده ایرتیش وسعت پیدا ایتش، طولفون برسورنده آقییوردی. ایکی ساحلده اولکی حالی غائب ایتش. آرتق دوز صحرا ده کیل، اورمانلر ایله مستور خفیف طاغفلردن عبارت گیی گورونیوردی. برابکی ساعت سوکرا سیمیالات شهرینک خیل منتظم اولان ایسکله لرندن برینه یاتاشمش. بولجیلر چیقمه باشلامشلردی. بنده زایسان کولی طرفلرینه حرکت ایدمک بر واپور بولونوب بولونما دیغنی آ آلامق ایچون اوخطك آجنته سینه مراجعت ایتدم. اسکله یه مربوط کوچوک برواپوری کوستره دک صباحلین ایرکندن حرکت ایدمک گئی سويله دی. حسن تصادف .. دیدم. مان بیل کسیرمک اشیاریمی ده بوراده کی قارمه نقل ایتدیرم. ایش یولینه گیرمش، بوراده واپور بکلمک احتیاجی قالمش ایدی. کندم ده برآراییه یینه رک کیتمک ایسته دیکم محترم ذاتک آدره سی سويله دم. قوم دریاسی اوزرینه قورولش بوشیرك شکل هندسی اوزره اوزانان قوملی جاده لرندن آتلی آرابامز ایله یوزه یوزه نهایت آقشامه طوغری مطلوبه ایریشه بیلدک. بوراده بزى پک صیمی مسرتلر قارشولادی. غیای بر معارفه اوزرینه تأسس ایدن بردوستلق سایه سنده بو آقشام پک مستثنا ساعتلر یاشادق. برچوق اکراملر ایله برابر هله اونفیس قیزك لئق حالدا ماغمده دونکی گیی وارلغنی محافظه ایدیور.

گیجه یاربیلرندە خانه صاحبك آت آرابه لرله واپوره قدر تشییع ایدیلدک. صباح قالقدیغمده واپورمن سیمیدن خیل اوزاقلاشمش. یولینه دوام ایدیوردی. اشیاریمی دورت بش کون قدر ایچنده بولونه جقم بو اوطه نك مناسب محللرینه برلشدیردکدن سوکرا اولجه ایدیغش اولدیغم برلی البه لری گیه رک تراچه یه چیقدم. عمومی سالونلرندن باشقه، موقع نامنه آنجق اوچ دورت قاره سی اولان بو واپورک بوتون بولجیلری اوراده اوتوریور، گزینیورلردی. بوتون روسیه ده، هله سیبریانك اوزاقلرندە قوللی گوملکر گیمک پک نادر اولدیغنی حالده بوراده اختیارجه اولان برقاچ کیمسه نك آلافرانغه کینمش اوله لری نظر دقتی جلب ایتدی. برقاچ آرکک، قادین نوهای مسلمانلرندن باشقه یازاولق مناسبتیه عائله لری نزدینه عودت ایتکده اولان مهاجرلره مخصوص لیلی و محافی سیبریا تطبیقات زراعیه مکتبی طلبه سی ... ایسته بوتون بولجیلر بوقدر ایدی. اوشیجه کینمش اولانلرکده سیسی ولایتی محکمه استیناف هیئت اولوب اوسقامینا غورسق و ژاسایندە تحدث ایدن دعاوینک روتی ایچون عزیمت ایتکده اولدقلرنی آ گلادام.

سیمیدن بو طرفلرده ایرتیشك جریانی ده اشدتلی اولغله برابر بعض برلرک درینلکی

واپورک گېمەسەنە کافی گەلمەيکەندەن طاغەدەن بىرىسى دائىمى دىناھەجک قەدر آز فاسەلەر
ایله سوپک عەقنى اولچەرک دومى اداره ایتەمکە اولان رەبەر قاچ نوت اولدېغنى خېر
زېربور : رەبەرک تېجارەت خصوصىيەسەنە انضمام ایدن بو اولچەمک عملیاتی سايەسەندە نەرک
اوزەنى (آقەندىنک ایزى) تەيىن ایدیلەرک واپورک قوملغە دوشمەدن ایلرولەسى تەمىن
ایدیلور . روس حکومەتک بونەرە اولان خەدمەت وفدا کارلانى شایان قیددر . ایرتیش
ايتەسەندەن باشلاپەرق تاواپورک کیدە بیلەجکی یرە . زایسان گولینە قەدر ھەر طرفی اولچولمىش
واپور گېمە بیلەجک یرلەر علامتەر ایله ، فەنارلەر ایله تەيىن قىلنمىشدر . اوزەنک تەبەدیل
استقامەت ایتىسى مەتمەل اولان یرلری دە دائىما یوقلاپەرق اوستا گورە علامتەر وضع
ایتمک اوزەرە مأمورلەر اقامە ایدلمىشدر .

ایرتیشک جىراسى سیمیدن برى دوز براوواى تەقیب ایتدیگی حالە آقشاملەرە طوغرى
ایکی ساحلەدە خفیف تېجەکلەر باشلادىنى گوریلور . بونەجەکلەر ایلرولەجکە بو یوگەلشیور .
گېمەنک ظللەق اورتالانى اورتدیکی زمان آرتق قوجە طاغلەر آراسەندە ایلرولەپوردق .
ایکینجی گونەدە دىنى عین منظرە .. یالکەز سول طرفدە آرە صرە ساحل بونوجە طاغ
آنەکلەرنە روس قازاغى (سواری آلاپلرینە منسوب عەسکەر) کویلىرى ، کویلىلەرک
یاقېرىنى شەیدىل شایقە . یا قېرىنى علامتەل سېیریا قازاچیلرینە مخصوص پانتالون ، نادرادە
تمام رەسمى البسە گېمىش اولدقلى حالە اوتەدە برودە گزینەکلری ، تارلارلرنە ،
پانچەلرنە قادینلری وقېرلرلەرە برابرچالیشدقلى گوریلور ؛ یول اوزرنەدە ، داغ یماجلرنە
یگری اوتوز خانەلى کوچوک قازاچی کویلىرىنک ھېچ دەدە حاللرلەرە متناسب اولیان مەتمەل .
عظمتەل کایسەلەرە مالکیتنى گورمک انسانک سیاحتلە کسب صفوت ایتىش ذھینە بردوشونچە
وېربور ، یرینە گورە دینە مستەند روس سیاستک اسرارانگیز صفحەلرینە عقل ایردیرە
بیلەمک ایچون اتەاب ذھن ایتەک مجبورى حىس اولنیور ...

صاغ ساحل (کیدیشە نظراً) بوسېتون ساکن وخالى ، پک سیرک اولەرق یا بر
تورک - قازاق سواریسى ، پاخود قویون ، کچى . . سورىنى اوتلاقمەلە مشغول یرلى
برجوبان گوریلەپیلیر .

سیمیدن آیریلدېغەمەزک اوچونجى کونى صباھلین مەدھش طاش قبالرەندن مەشکل ،
چېیلاق طاغلەرک آتەگەندە کاش « اوسقامیناغورسقى » شەرىنە گەلمش ایدک . واپورک اوچ
دورت ساعەت قەدر توقفايدەجک اولماسەندە بالاستفادە ساحلەن بر بوجوق کېلومترو قەدر
اوزاقدە اولان شەرى بر رفیق ایله طولاشمەقە قرار ویردک . دھا شەرى گېرمەدن بر آز
سولەدە بر قاچ بنا ایله قلە ، یوۋکجە کلیسا نظردقتمزى جلب ایتدی . بر آز یاقلاشديغەمەزە
اوراسەنک « اوسقامیناغورسقى » استحقاکی اولدېغنى آکلادق ؛ دونەرک شەرى کەلەک . .
پوراسى شوبلە ھومى برکورینیشدە یرلى بر شەرى اولمەدن زیادە زنگینچە بر روس کوینە
بگزەپوردی . ذاتاً بو شەرى اکثر سکنەسى جوارندەکی معدن اوجاقلرنەدە مستخدم
روس ، آلمان . . گېی اجانبەدن عبارتدر . مەقامقە بورادە یوۋکجە بر اسلام مەلەسى دە
اولوب بونلرک کوزل برجامەلری ، بر دە اصول جەدیدە مکتەپلری اولدېغنى خېرالەم .

واپورده عودت ایدوبده جوق کچمه دن شهری برابر کزدیگمز رفیقک بر پولیس ایله قونوشدقدن سوگرا تلاشله یانیه کلدیکنی کوردم ، برادر ، دیوردی ، شو قبودان ایله قونوشان پولیس سنک هویتک ، نریمه کیتمکده بولندیگ حقیقده معلومات ایستیور... - زیانی یوق ، دیدم ، بیلدیگ قادارینی آ کلاتمالی ایدک.. اوت ، دیدی ، آ کلاتدم ، اوده یازدی ؛ فقط اعتراض ایتمکده اونوتادم : بومستنا معامله نه اولیور ، یچون یخده یازماپورسک ، دیدم .

بومستله مراقبی موجب اولدی ، کندی کندیغه : بوبولیس یچون یی باشقه لرندن سوربور ، یانیه کلوبده - قانونه مخالف اولقله برابر - پاساپورتمه باقارسه دهامعقول حرکت ایتمش اولمازی ؛ عجباً سیمیده فسل اولیشمز استیناف هیئتک خوشلرینه کیتمش ایدی . یاخود یا کلش اوله رق استمحکاملر طرفه کیدیشمزی داعی شبه اولش.. دیه دوشنوب طوررکن تورک - نوغای البسه سیله شاپقه کیمش بریسی یانیه اوتورورق تورکجه قازاق شیوه سیله :

--- کیمسکیز ، نریمه کیدیورسکیز ، قارداش ، قویون یوکی تشارندن دگیلمسکیز؟ دیه سوزده باشلادی . برکت ویرسون ، او ائشاده واپورک حرکت ایدی یی وسوسه دن قورتاردی : بالاآخره احوال محلیه حقیقده معاونتی کوردیکم بو ذاتکده پک ایی بر یولجی اولدیغنی آ کلامدم .

صلیم ثابت

- بیتمدی -



ازمیر سیاحتی

۲ تموز ۱۳۲۹ . مدار

تورک یوردجی و اوجاقیلرندن برقایی ازمیره دعوت ایدیلشیدی ؛ بواویله قارداشجه وطنلی بردعوت ایدی که اجابت ایتمک قابل دگیلیدی . احمد آطایف ، حمدالله سبحی ، کوپرلی زاده محمد فؤاد ، علی جانب ، آقا کوندوز بکملرله بن قبول جوابی ویردک . محترم مدیرمن بویوک تورک شاعری محمد امین بک افندی یکی کتابلرینک طبعیه اوغراشدقلمری ، آق جورده اوغلی یوسف بک شامده بولوندیغنی ، جلال ساغر بک خسته ، حسین راغب بک بک مشغول اولدقلمری ایچون کلامدیلر .

حاضرلاندق ، گچن حزیرائک ۲۲ نجی جمعه ابرته سی کونی باندیرمه یولبله ازمیره کیتمک ایسته دک ؛ واپور بولونمادی . آقشام اوزری (خدیویه) نک « سعیده » گیتیه بپندک .

کیجه مرمره بی کچرکن اوزاقلرده ، تاجتالجه ایلرینسنده کی صرتلرده مطردبر صورتده شمشک چاقیوردی . دگزک اوستنده کی کوک بولوطسز ، ییلدیزلی ایدی .